

**Логістика Сил територіальної
оборони Збройних Сил
України.
Інформаційно-аналітичний
збірник №2**

Мета публікації — подальше підвищення рівня професійної підготовки фахівців служб логістичного забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України з питань логістичного забезпечення, що потребують додаткових роз'яснень (інформування), з врахуванням основних завдань, вирішення яких на сьогодні є найбільш актуальним.

В публікації викладена різноманітна інформація з окремих питань організації виконання завдань логістичного забезпечення та довідкові дані по службах логістики.

Основним завданням представленої публікації є інформаційне забезпечення особового складу з питань функціонування (розвитку) системи логістичного забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України з одночасною оцінкою порядку функціонування елементів системи логістики військових формувань.

**ЛОГІСТИКА
СИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ОБОРОНИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ**

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ
ЗБІРНИК №2**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2025

Логістика Сил територіальної оборони Збройних Сил України. Інформаційно-аналітичний збірник №2. — Київ: «Центр учбової літератури», 2025. — 80 с.

ISBN 978-611-01-3433-0

Мета публікації — подальше підвищення рівня професійної підготовки фахівців служб логістичного забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України з питань логістичного забезпечення, що потребують додаткових роз'яснень (інформування), з врахуванням основних завдань, вирішення яких на сьогодні є найбільш актуальним.

В публікації викладена різноманітна інформація з окремих питань організації виконання завдань логістичного забезпечення та довідкові дані по службах логістики.

Основним завданням представленої публікації є інформаційне забезпечення особового складу з питань функціонування (розвитку) системи логістичного забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України з одночасною оцінкою порядку функціонування елементів системи логістики військових формувань.

ISBN 978-611-01-3433-0

ПЕРЕДМОВА

Військова навчально-аналітична публікація “Інформаційно-аналітичний збірник №2 логістики Сил територіальної оборони Збройних Сил України” (далі - Збірник) підготовлений інформаційно - аналітичним відділом управління логістики штабу Командування Сил територіальної оборони Збройних Сил України, під керівництвом генерал-майора Головнова В.Ю.

Мета публікації – подальше підвищення рівня професійної підготовки фахівців служб логістичного забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України з питань логістичного забезпечення, що потребують додаткових роз’яснень (інформування), з врахуванням основних завдань, вирішення яких на сьогодні є найбільш актуальним.

В публікації викладена різноманітна інформація з окремих питань організації виконання завдань логістичного забезпечення та довідкові дані по службах логістики.

Основним завданням представленої публікації є інформаційне забезпечення особового складу з питань функціонування (розвитку) системи логістичного забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України з одночасною оцінкою порядку функціонування елементів системи логістики військових формувань.

ЗМІСТ

№ з/п	Назва розділу (предмету)	Стор.
	ПЕРЕДМОВА	3
	ВСТУП	5
1	ТЕОРІЯ ПИТАННЯ	6
1.1	Основи організації складської логістики та можливі варіанти її функціонування в Силах територіальної оборони ЗС України	6-11
1.2	Логістична інформаційна система та її впровадження в процеси матеріального забезпечення ЗС України	12-17
1.3	Напрями подальшого удосконалення системи забезпечення продовольством Сил ТрО ЗС України, як підсистеми продовольчого забезпечення ЗС України (продовження теми)	18-21
2	ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД	22
2.1	Намети польові, що стоять на забезпеченні військових формувань інших держав	22-30
2.2	Порядок визначення потрібного розміру окремих найменувань речового майна	31-40
2.3	Оцінка якості організації харчування у військових частинах Сил територіальної оборони ЗС України (продовження теми)	41-51
3	ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ	53
3.1	Мобільні блоки для зберігання та видачі пально-мастильних матеріалів	53-57
3.2	Основні технічні засоби продовольчої служби на автомобільному шасі у Силах ТрО ЗС України	58-70
3.3	Мобільна автономна система очищення води PAUL	71-72
3.4	Портативні газові пальники та плити	73-78

ВСТУП

Отриманий досвід виконання завдань з логістичного забезпечення військ, при відбитті агресія з боку росії, потребує змін у підходах та порядку організації забезпечення військ озброєнням, військовою технікою, боєприпасами та іншими матеріальними засобами по визначених класах постачання ОВТ і МТЗ, надання відповідних логістичних послуг особовому складу.

Тому збір, узагальнення, аналіз та обмін інформацією щодо отриманого в ході виконання завдань за призначенням досвіду, дає можливість подальшого удосконалення процесу вирішення конкретних питань, що належать до компетенції логістики.

Надана інформація з аналітичним розглядом окремих матеріалів дає можливість, фахівцям служб логістики, не тільки повисить свій професійний рівень, а також керуючись отриманими знаннями підлаштувати їх під особливості виконання завдань які можуть бути притаманні конкретній військовій частині (підрозділу) Сил територіальної оборони Збройних Сил України.

Основи організації складської логістики та можливі варіанти її функціонування в Силах територіальної оборони ЗС України

Враховуючи особливість формування Сил територіальної оборони Збройних Сил України (далі – Сил ТрО ЗС України), а саме те, що початок їх формування з розгортання системи логістичного забезпечення військових частин, як складової системи логістичного забезпечення ЗС України, припав на початок збройної агресії РФ та обумовив, у зв'язку з цим, низку об'єктивних відмінностей в організації матеріального забезпечення військ.

Насамперед це стосується відсутності у заново створених військових частинах типових пунктів постійної дислокації (військових містечок) із складами для організації зберігання матеріальних засобів різних класів постачання, розміщення бригад територіальної оборони на території усіх областей України, причому із одночасною дислокацією кожної із бригад від п'яти до десяти локацій, потребою у зв'язку із виконанням бойових завдань поза межами місць дислокації з неможливістю при цьому виділити необхідну кількість особового складу для утримання місць зберігання матеріальних засобів визначених для військових частин до утримання відповідно до штатів (табелів до штатів) та норм забезпечення із дотриманням визначених норм (порядку) ешелонування матеріальних засобів.

Актуальним питанням у зв'язку з цим становиться вироблення найбільш ефективної моделі функціонування системи складської логістики, адаптованої під потреби існуючого порядку логістичної забезпечення ЗС України.

Для опрацювання вищезазначеного питання, проаналізуємо теоретичні аспекти порушеного питання.

Склади є одним із важливих елементів логістичних систем. Об'єктивна необхідність в спеціально обладнаних містах для утримання запасів існує на усіх стадіях руху матеріальних потоків, що обумовлює необхідність мати певну кількість різноманітних видів складів пристосованих як для зберігання різних класів постачання матеріальних засобів так і забезпечення зберігання на різних рівнях (смугах) логістичного забезпечення.

Склад може бути структурним підрозділом підприємства або самостійною організацією, яка зберігає товар та надає послуги, пов'язані зі зберіганням на засадах підприємницької діяльності (ст. 956 Цивільного Кодексу України).

В сучасних умовах на склади покладається ряд функцій:

1. Перетворення виробничого асортименту в споживчий відповідно до потреби і з метою виконання замовлень військових частин.

2. Складування і зберігання матеріальних засобів з метою вирівнювання тимчасового, кількісного та асортиментного розривів між виробництвом і споживанням продукції, що дає змогу здійснювати безперервне виробництво і постачання на базі створюваних матеріальних запасів, а також у зв'язку із ситуаційним збільшенням споживання деяких видів матеріальних засобів.

3. Консолідація і розукрупнення вантажів – склад може здійснювати функцію об'єднання (консолідації) невеликих партій вантажів для декількох споживачів, до повного завантаження транспортного засобу, що сприяє зменшенню транспортних витрат. У той же час на склад можуть надходити вантажі від виробників, збільшеними партіями, які потім розділяються на більш дрібні партії згідно із нормами забезпечення кожного споживача.

4. Надання послуг. Виконання паралельно із зберіганням додаткових завдань (комплектування групових наборів, перевірка та наладка окремих груп матеріальних засобів, транспортування, страхування вантажів).

Основною метою створення складів у системах логістики є не збереження матеріальних ресурсів, а перетворення параметрів матеріальних потоків для їх найбільш ефективного використання.

Класифікація складів:

Ознака класифікації	Вид складу
Функціональність	сортувально-розподільчі, транзитно-перевалочні, накопичувальні
Виду матеріальних засобів	зберігання зброї, боєприпасів, озброєння, військової техніки, матеріалів, запасних частин та комплектуючих, готових товарів, продукції, котру необхідно утилізувати, інструментів, тари
Товарна спеціалізація	універсальні, спеціалізовані, вузькоспеціалізовані, комбіновані, неспеціалізовані, змішаного зберігання
Корисна складська площа (складський обсяг), місткості	малі - до 5 тис. м ² (30 тис. м ³), до 1 т. тонн середні - 5 - 10 тис. м ² (30 тис. - 60 тис. м ³), 1 - 6 тис. тонн великі - > 10 тис. м ² (> 60 тис. м ³), > 6 т. тонн
Умови зберігання	утеплені, не утеплені, неопаловані, опаловані, холодні, мультитемпературні
Ступень механізації	немеханізовані, механізовані, комплексно механізовані, автоматизовані, автоматичні
Технічні характеристики	відкриті, з навісом, закриті
Транспортна інфраструктура	склади портів, приаеропортні, залізничні, автомобільні, логістичні центри
Конструктивні особливості	одно-багато поверхові, низьковисотні, середньовисотні, висотні
Порядок користування	індивідуальне, спільне, загальне
Форма власності	державна, колективна, приватна, спільна

На основі запропонованої класифікації були визначені уніфіковані класи складів: А+; А; В+; В; С; D, що насамперед спирається на технічні характеристики приміщень, ступінь розвитку інфраструктурних елементів та інженерних комунікацій.

Характеристика / Клас	A+	A	B+	B	C	D
Висота стель, метрів	від 13	від 10	від 8	від 6	від 4	будь-яка
Покриття підлоги	антипиліове	антипиліове	антипиліове	бетон, асфальт	бетон, асфальт	бетон, асфальт
Система вентиляції, кондиціонування	+	+	+	+	вимог немає	-
Електропостачання та комунікації	+	+	+	+	вимог немає	-
Система безпеки	+	+	+	+	вимог немає	вимог немає
Офісні та підсобні приміщення	+	+	+	+	+	-
Пакувальний майданчик	+	+	+	+	+	-
Власна або близько розташована ж/д гілка	+	вимог немає	вимог немає	вимог немає	-	-

Аналіз наявності складської інфраструктури в ЗС України дає можливість зробити висновок, що на сьогодні склади з можливостями щодо здійснення заходів складської логістики за класами A+, A, B+ – **відсутні**.

Повертаючись до умов в яких на сьогодні здійснюються заходи складської логістики в військових частинах Сил територіальної оборони ЗС України, переходимо визначення можливих шляхів її удосконалення.

Удосконалення порядку функціонування складської логістики в інтересах Сил територіальної оборони ЗС України, враховуючи реальний сьогоднішній стан, можливим напрямом розвідку існуючого порядку роботи, залучення до виконання завдань (на основі аутсорсингу) додаткових складських площ, з усім комплексом послуг які, при цьому, можуть бути надані.

Існуючий порядок організації складської логістики Схема 1.

Схема 1

На схемі представлена система складської логістики з опорою на складську мережу Збройних Сил України:

на оперативному рівні - типових складських приміщеннях за класами В, С, Командування Сил логістики ЗС України, із можливостями зберігання (з прийманням та видачою), частково перевірки справності і комплектування наборів (комплектів) матеріальних засобів потрібної номенклатури, а також організації централізованого підвезення в обмежених обсягах;

на тактичному рівні - безпосередньо в бригадах (батальйонах) в орендованих або пристосованих складських приміщеннях (площадках) за класами В, D в визначених місцях дислокації або в районах виконання завдань лише з можливістю організації зберігання матеріальних засобів за визначеними класами постачання.

Також, на схемах позначені напрями руху потоків матеріальних ресурсів як між складськи в межах загальної складської мережі ЗС України так і потоків що надходять до військової складської логістики з зовні.

Але, переховані на початку статті об'єктивні фактори існування системи матеріального забезпечення військових частин територіальної оборони ЗС України, необхідність максимального розосередження запасів, що потребують зберігання та впровадження в організацію складської логістики нових походів в управлінні товарними потоками вимагають проведення відповідних змін.

Враховуючи викладене вище, можливим напрямом удосконалення складської логістики в ЗС України може бути створення комбінованої системи організації отримання, зберігання, обробки та видачі матеріальних засобів, із залученням до вказаних процесів, існуючої на сьогодні в Україні мережі державних або приватних логістичних центрів, Схема 2.

Схема 2

Зміни в схемі організації логістичного забезпечення передбачає залучення до системи військової складської логістики на умовах аутсорсингу

існуючу на сьогодні в державі розгалужену мережу складів різної можливостей по обсягам зберігання, різної спеціалізації що дозволяє організації зберігання матеріальних засобів за I, II, III, IV класами постачання.

Зазначені зміни, крім вже наявних в ЗС України можливостей щодо функціонування складської логістики, дозволяє здійснити оперативне збільшення спроможностей з накопичення матеріальних засобів в будь-якому регіоні України, організації якісного зберігання матеріальних ресурсів з застосуванням сучасних технологій утримання та матеріальних ресурсів із формуванням необхідних параметрів матеріальних потоків.

Порівняння таблиця Переваг та Недоліків між діючої та можливою системою організації складської логістики

	Переваги	Недоліки
Діюча	Налаштована, діюча, система зберігання матеріальних ресурсів.	Розташування ОЦЗ в великих містах, що ускладнює організації транспортної логістики. Застаріли об'єкти складської інфраструктури, яка потребує великих вкладень на проведення ремонтів та організації експлуатації.
Можлива	<p>Удосконалення системи без порушення діючої на сьогодні.</p> <p>Оперативне збільшення логістичних можливостей ЗС України у будь-якому регіоні із забезпеченням, у тому числі зберігання матеріальних засобів за класами А+, А, В+.</p> <p>Забезпечення складськими площами військових частин, що не мають типових (спеціалізованих) складських приміщень.</p> <p>Можливість оплати послуг лише за ті складські площі які фактично використовувались при організації аутсорсингу.</p> <p>Максимальне розосередження запасів матеріальних засобів, з поділом обсягів зберігання на мілкі партії - менш пріоритетні для нанесення вогневих ударів.</p> <p>Зменшення штатної чисельності персоналу ЗС України потрібного для забезпечення утримання додаткових складських площ.</p> <p>Можливість задіяти додатковий транспорт для перевезення вантажів з експедиторськими послугами.</p> <p>Максимальний набір складських послуг.</p> <p>Наявність кваліфікованого персоналу для всього комплексу логістичних послуг, що надаються.</p>	<p>Необхідність додаткових витрат фінансового ресурсу на оплату послуг з аутсорсингу.</p> <p>Необхідність збільшення на кожному об'єднаному центрі забезпечення КСЛ ЗС України чисельності відділу територіального забезпечення, для організації управління потоками матеріальних ресурсів на додаткових об'єктах складської діяльності.</p> <p>Необхідність адаптації інформаційних систем обліку та управління матеріальними потоками зазначених об'єктів, з існуючою системою ЗС України.</p>

Як висновок, значного покращення складської логістики в Збройних Силах України можливо досягнути в найкоротший термін з паралельним вирушенням супутніх логістичних завдань.

Питання порядку функціонування складів на логістичних комплексах, переваги щодо зберігання матеріальних засобів, перелік та кількість послуг які можуть бути надані ЗС України (на умовах аутсорсингу), будуть розглянути додатково, у наступних публікаціях.

Логістична інформаційна система LIS та її впровадження в процесі матеріального забезпечення ЗС України

Останнім часом, з метою оптимізації процесів управління матеріальними ресурсами, в Збройних Силах України проводиться активна робота щодо впровадження для управління системою логістичного забезпечення військ (сил) відповідної інформаційної системи.

Враховуючи рішення прийняті керівництвом Міністерства оборони України розробка та впровадження зазначеної системи здійснюються на основі програмного забезпечення розробленого компанією SAP.

SAP (System Analysis Program Development) – німецька корпорація, розробник програмного забезпечення, яка створила однойменну ERP систему для керування ресурсами підприємств.

Початкова назва SAP у перекладі з німецької була «Розробка програм системного аналізу». Літери вимовляються індивідуально. Літера "SE" у повній назві компанії SAP SE означає Societas Europaea, що аналогічно американському терміну "Inc".

Зважаючи на високий ступень ефективності зазначеного програмного забезпечення система управління ресурсними потоками SAP на сьогодні використовується у більш 40 країнах Світу, у тому числі 28 країн користувачів даним програмним забезпеченням являються членами НАТО.

SAP ERP – це програмне забезпечення для планування ресурсів підприємства, розроблене компанією SAP SE.

Програмне забезпечення ERP, або планування ресурсів підприємства, є модульне програмне забезпечення, створене для інтеграції основних функцій бізнес-процесів підприємства в єдину систему.

Система ERP складається з програмних компонентів, які називаються модулями, кожен з яких орієнтований на важливу бізнес-функцію, наприклад фінанси та бухгалтерський облік, управління персоналом, виробництво, управління матеріальними потоками або управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM).

Організації у своїй діяльності можуть використовують лише ті модулі, які їм потрібні для ведення конкретного бізнесу (виконання конкретних завдань).

Різні ERP - продукти SAP дозволяють клієнтам керувати своїми бізнес-процесами, включаючи бухгалтерський облік, продаж, виробництво, управління персоналом та фінанси в інтегрованому середовищі, при цьому дані з кожного модуля зберігаються в центральній базі даних. Тісна інтеграція та загальне сховище даних гарантують, що інформація передається від одного компонента SAP ERP до іншого без необхідності введення надлишкових даних, а також допомагає забезпечити фінансовий, процесний та юридичний контроль.

Найбільш широко використовувана системою SAP є SAP ERP Central Component (SAP ECC) як локальна підсистема ERP, яка зазвичай впроваджується в середніх і великих компаніях.

На ранніх етапах впровадження термін SAP ERP був синонімом ECC.

На сьогодні це комплексне рішення для всіх продуктів SAP ERP: ECC, S/4HANA, Business One та Business ByDesign.

ECC залишається флагманською ERP-системою SAP та основою продукту нового покоління S/4HANA.

Він поділений на функціональні та технічні модулі.

Функціональними модулями системи є:

управління персоналом (SAP HCM);

планування виробництва (SAP PP);

управління матеріалами (SAP MM);

проектна система (SAP PS);

продажі та дистрибуція (SAP SD);

обслуговування заводу (SAP PM);

фінанси та контролінг (SAP FICO);

управління якістю (SAP QM).

Основні функції та можливості SAP ERP.

ECC - це система ERP у центрі SAP Business Suite, ширшої кількості модулів, які керують іншими поширеними бізнес-процесами, такими як керування ланцюгом поставок (SCM) і керування життєвим циклом продукту (PLM).

S/4HANA – це ERP-платформа In-memory від постачальника, випущена в 2015 році. Це амбітний перепис Business Suite, оптимізований для платформи баз даних SAP HANA in-memory. Відповідно до SAP, S/4HANA має на меті зменшити складність і, зрештою, замінити SAP ECC.

SAP S/4HANA Cloud – це версія SaaS S/4HANA, що забезпечує переваги обробки HANA в пам'яті та доступ до даних у режимі реального часу в рамках моделі SaaS на основі підписки.

SAP Business ByDesign – це система SaaS ERP, яка спочатку продавалася для малого та середнього бізнесу, але сьогодні вона займає середній ринковий сегмент лінійки продуктів SAP. Четвертий продукт ERP, SAP Business One, орієнтований на малий бізнес і працює локально або в хмарі.

Переваги SAP ERP.

Основними перевагами SAP ERP, особливо систем, призначених для великих підприємств (ECC і S/4HANA), є:

стандартизація бізнес-процесів організації;

єдине уявлення про бізнес;

можливість налаштування;

потужні функції звітності та аналітики, які допомагають у прийнятті рішень.

Недоліки SAP ERP.

Високі витрати на закупівлю та впровадження, включаючи придбання самого програмного забезпечення та базової інфраструктури, витрати на оплату праці внутрішніх ІТ-співробітників і зовнішніх консультантів, витрати на навчання працівників і залишкові витрати на обслуговування та періодичне оновлення програмного забезпечення;

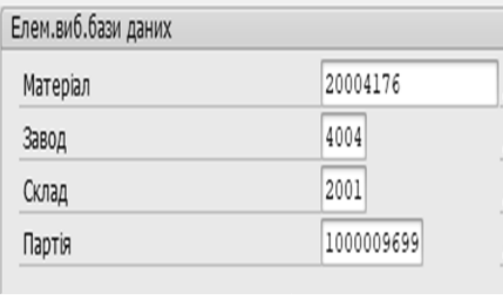
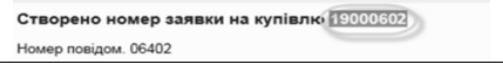

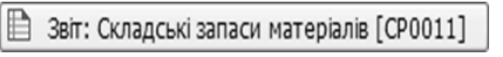
складність системи, що означає, що впровадження може тривати кілька років.

Для потреб Збройних Сил України на базі SAP ERP розроблено систему LIS (логістичну інформаційну систему).

В офіційних документах зазначена система називається ІКС УЛЗ (інформаційно-комунікаційна система управління логістичним забезпеченням).

Для забезпечення комплексного захисту інформації на рівні грифу ДСК робота системи LIS здійснюється шляхом розгортання на базі захищеного автоматизованого технологічного комплексу (ЗАТК) “Слід” – як захищеного інформаційного середовища для ноутбуків (персональних комп’ютерів), яке застосовується при роботі з системою LIS.

Терміни, в LIS застосовуються у такому значенні:

SAP	LIS	
матеріал	внутрішній унікальний номер в системі	
завод	номер військової частини в системі	
склад	місце зберігання майна	
партія	внутрішній унікальний номер надходження матеріалу (серійний номер, категорія, ціна)	
закупівля	поставка	
транзакція	код для виконання дій, запуску функцій	
<u>копіт</u>	кнопка запуску дій в системі на робочому столі	

Починаючи з другого кварталу 2023 року у Збройних Силах України розпочато роботу щодо впровадження LIS в процеси управління матеріальним забезпеченням.

Відпрацювання системи організовано (в якості пілотного проекту) на базі організації логістичних процесів забезпечення військ речовим майном.

Для виконання завдання визначений склад (організаційна структура) органів управління речовим забезпеченням оперативної та тактичної ланок з розгортанням інтегрованих між собою робочих місць посадових осіб у залучених військових частинах (установах).

На оперативному рівні Центральне управління речового забезпечення (ЦУРЗ) та визначені об’єднані центри

Книги, які можуть вас зацікавити

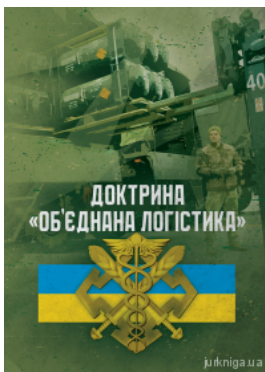
Начальник речової служби бригади.
Методичні рекомендації для користувача логістичної інформаційної системи

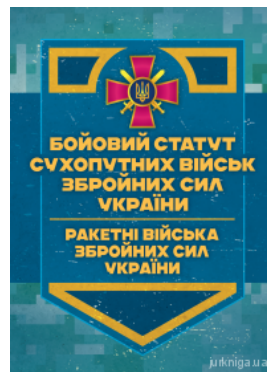
Залізний генерал.
Уроки людяності

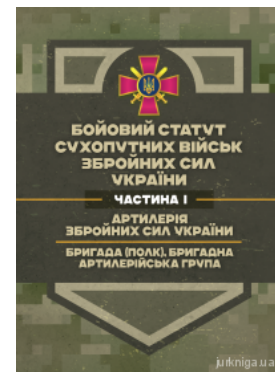
Планування та здійснення маневру силами та засобами військових частин та підрозділів радіотехнічних військ Повітряних Сил Збройних Сил України

Доктрина "Об'єднана логістика"

Бойовий статут Сухопутних військ "Рaketні війська Збройних Сил України" (бригада (полк), дивізіон, батарея)

Бойовий статут Сухопутних військ "Артилерія Збройних Сил України" (бригада (полк), бригадна артилерійська група)

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)